

Olvass többet! nemzetközi irodalmi vetélkedő 2013/2014 - szövegrészlet -

Kós Károly: Az országépítő

Vecelin úr régi embere volt Gézának. Az első német, aki itt telepedett meg, és beszélte a magyarok nyelvét. Géza úr a Lajta mentén adott neki földet, és ő parancsolt a hansági besenyő határőröknek, meg a mosonyi avaroknak. De az Úr sokszor küldte őt német földre, ha a császárral vagy a herceggel dolga akadt. Most is, lám, leánykérőbe őt küldte Géza.

- Szólj, Vecelin - mondta Géza. - Mi választ adott a herceg?

Vecelin úr köhögött, azután mondta:

- Henrik úr, mikor elbúcsúztam, levelet adott, amit Adalbert püspök küldött Nagyasszonyunknak Rómából, a császár udvarából. Az ott van az apát úr kezében. Szóval pedig ezt mondta: köszöntsudarat és mondd meg neki, hogy bajor Gizellát császári bátyám akarásával szívesen adom a magyarok urának. De István nem a magyarok parancsoló ura, és a magyarok törvénye más, mint a bajor törvény. Ha majd az ő markában lesz az ország kardja, akkor a másik keze a keresztet kell markolja. És mondd meg uradnak, hogy amíg nem kapom meg ezt a választ, addig Gizella nem lesz Gézafia István felesége. Szóltam, és számból Henrik úr szava beszélt, Nagyuram.

Vecelin úr megtöltötte a kancsóból ivócsészéjét és kiitta. Azután nézte az urat, és mindenki Géza urat nézte. Az Úr pedig Radlára pillantott, és németül kérdezte:

- Olvastad a püspök úr levelét?

- Olvastam, Uram.

- Megértetted, amit Vecelin mondott nekem?

- Nagyjából, Uram. És szent püspököm ugyanazt írja Nagyasszonyunknak. Íme a levél, latinul van írva, azt nem értitek ti, de értelme az, amit Vecelin úr mondott, mert a császár parancsol Henrik úrnak. És amit a császár most parancsolt, az az Isten akarata.

- És mi az Isten akarata? - Géza szeme közé ránc futott.

- Hogy István legyen minden magyarok ura, és keze keményen tartsa a kardot és a keresztet ezen a földön, amely a magyaroké a mindenható és mindentudó Úristen jóvoltából.

- És áldott apáink kardja és nyila és vitézsége által - dörmögte Géza úr.

De hirtelen elhallgatott és egymásra szorította ajkait. Szeme fiára siklott, és sokáig nézett egymással szembe apa és fia. Szó nélkül, némán. A Nagyasszony hol egyikre, hol másikra pillantott, és tudta, hogy azok most beszéd nélkül is beszélgetnek, és beszédjük sorsokat fordíthat jobbra, avagy balra, és jövődőt épít. A Nagyasszony kezét a szívére szorította; félt a Nagyasszony. Azután Géza úr szeme elfordult a fiáról. Vele kibeszélte magát, és most feleségére nézett. Nézte Saroltot, akinek egykor szőke volt a haja, mint az arany, akit ott a messze erdőelvi hegyek között folyóvizetből mosnák ki az emberek; Saroltot, aki magas és hajlékony volt, mint a nádszál, és legpompásabb virága egy pompás, nagyságos nemzetségnek. És aki huszonöt esztendeje hűségesen segít neki a tusakodásban, mellyel egy már szinte szertefoszlott nagyszerű álmot valósággá akar felépíteni. És tudja, hogy ebben a tusakodásban ő maga megrokkant immár, és Sarolt, az aranyhajú is megfáradt, lám. Sugár még mindig és szépséges, de a fényes szeme fátyolos, és aranyos haja ezüstösre fakult. És íme, ma mégis hat mérföldet ült nyeregben, hőségben és nyári porban, hogy itt lehessen most, és rettegő szívvel hallja meg egyetlen fia jövődő sorsáról a döntő ítéletet. Haj, nagy idő volt ez a huszonöt esztendő, és voltak közben gyönyörű napok, igaz, de a nehéz és keserű napok bizonyosan többen voltak... S Géza úr erős szóval szólott, és akkor is nézte feleségét:

- A császár úr akarata az én akaratom is.

Ezüsthajú Sarolt szelíden elmosolyodott:

- Úgy legyen, Uram.

István felállott és azt mondta:

- Úgy legyen, édesapám.

És Radla, a barnacsuhás barát keresztet vetett:

- Ámen.

Vecelin úr pedig bort töltött az ivócsészébe, és amikor felhajtotta, azt gondolta, hogy ebből lesz még a cifra verekedés. És Vecelin úr szeme kacagott. Mert nagy dolog, ha az Úr akar valamit és még nagyobb, ha a császár akar. Legnagyobb, ha az Úristen akarja. De a végén mégis az lesz, amit karddal és nyíllal és kopjával végeznek el vidáman verekedő, szilaj legények, ott kinn a véres páston